Qələbə sevinci və yeni reallıqlar

Bəlkə də, bu müqayisə yerinə düşmür. Amma xatırlatmaya bilmirəm. Azərbaycan ərazisinin 20 faizi 30 il erməni işğalı altında qalmışdı. Hindistan adlı böyük ölkə isə üç əsr Böyük Britaniyanın müstəmləkəsi kimi yaşamaq məcburiyyətində olmuşdur. Tarixçilərin fikrincə, məhz həmin fakta görə azadlıq istəyinin, xalqın önündə getməyi bacaran lider arzusunun, qələbə sevincinə təşnə olan ürəklərin nə demək olduğunu heç kəs hind xalqı kimi anlaya bilməz. Hind xalqının böyük oğlu Mahatma Qandi yazırdı ki, siyasətçinin, liderin öz yolu olduğu mübarizənin sonunda, xalqın öz arzularına çatmasından sonra kütlə tərəfindən qəbul edilir. Məhz həmin nəticələrdən sonra siyasətçi tarixə öz yolu olan lider kimi düşür.

Biz fəxr və iftixarla deyə bilərik ki, Prezident İlham Əliyev məhz uzun illər davam edən mübarizənin sonunda, ürəyi Qarabağ arzusu ilə təşnə olan yüz minlərlə insana Qələbə sevinci yaşadandan sonra ölkəmizdə, türk dövlətlərində, İslam aləmində və ümumiyyətlə, dünyada öz siyasi yolu olan lider kimi qəbul edildi. Dövlət başçımızın 18 illik siyasi fəaliyyətinin 2020-2021-ci illər mərhələsi sübut etdi ki, o, həqiqətən tutduğu yolun sonunda hansı nəticələrin olacağını bilirdi.

İlham Əliyev xalqımıza 2020-ci ildə Qələbə sevincini, Zəfər paradını, 2021-ci ildə isə 44 günlük müharibədən sonra yaranmış yeni reallıqların bütün dünya tərəfindən qəbul edilməsi kimi möhtəşəm tarix səhifələrini bəxş etdi. Bunu biz də yaxşı bilirik, dünyanın hər yerindəki soydaşlarımız, tərəfdaşlarımız və bədxahlarımız da. Üstəlik, bu barədə dəfələrlə yazmışıq, danışmışıq və eşitmişik.

Ona görə də 2021-ci ilin son günündə oxuculara təqdim etdiyimiz bu sətirləri beynəlxalq aləmdəki dostlarımızın dilindən eşitdiyimiz fikirlər üstündə qurmaq istəyirik.

Daha doğrusu, bu il aprelin 13-də ADA Universitetində keçirilən "Cənubi Qafqaza yeni baxış: münaqişədən sonra inkişaf və əməkdaşlıq" adlı beynəlxalq konfransda iştirak edən əcnəbi siyasətçi və ekspertlərin müasir Azərbaycan həqiqətləri və Azərbaycan tarixinə yazılmış "İlham Əliyev yolu" barədə dediklərini hörmətli oxucularımıza ilin sonunda bir daha xatırlatmaq istəyirik.

İsveçin Təhlükəsizlik və İnkişaf Siyasəti İnstitutunun direktoru Svante Kornel (onlayn): – Aydındır ki, bu tarixi nailiyyət Qafqaz regionunu və onun sərhədlərini aşaraq siyasəti dəyişmişdir. Ən önəmlisi, hesab edirəm ki, bu nailiyyət dünyaya Azərbaycanın bacarığını və Azərbaycan dövlətçiliyinin qətiyyətini nümayiş etdirmişdir. Azərbaycanın böyük güclər arasında real və ya təsəvvürdə olan geosiyasi oyunların bir obyekti olmadığı, tam əksinə, öz hüququ olan bir güc olduğu sübuta yetirilmişdir.

ABŞ-ın Atlantika Şurasının böyük elmi işçisi, beynəlxalq ekspert Metyu Brayzə: – Bəziləri bəlkə də bunu dərk eləmir, ancaq Siz təmkinli şəkildə müharibə apardınız. Qarşı tərəfin mülki infrastrukturuna zərər və mülki vətəndaşlar arasında itki minimal səviyyədə olmuşdur. Siz müharibənin hərbi fazasını Şuşadakı qələbənizdən sonra dayandırmaqla strateji baxış nümayiş etdirdiniz. Müharibə zamanı vurğulanan hədəflər, əslində, illər boyu aparılmış danışıqların, ilkin razılaşmaların, 2009-cu ildə razılaşdırılmış baza prinsipləri ilə uzlaşırdı... Ermənistan münaqişənin dinc yolla həllini qəbul etmədi və nəticədə müharibədə məğlub oldu.

Beynəlxalq Böhran Qrupunun Türkiyə nümayəndəliyindən Nigar Göksel: – Biz... Ağdamda olduq. Böyük miqyasda fiziki dağıntının şahidi olduq, eyni zamanda, parçalanmış həyatların faciəsini, insanlara dəyən ziyanı təsəvvür edə bildik. Mən hesab edirəm ki, yenidənqurma ilə yanaşı, Ağdamın yerli sakinləri öz evlərinə qayıdanda onların yaxınlığındakı erməni kəndləri ilə qarşılıqlı əlaqədə ola bilmələri üçün etimadın yaranması müəyyən vaxt və səy tələb edəcək.

Rusiyanın Dünya İqtisadiyyatı və Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutunun böyük elmi işçisi Stanislav Pritçin: – Hamı bilir ki, bir neçə aydan sonra Azərbaycan müstəqilliyinin 30 illiyini qeyd edəcək. Həmin vaxta qədər Azərbaycan bəlkə də müstəqilliyinin, ərazi bütövlüyünün bərpasının əsas məsələsini, əsas məqsədini həll edib.

Pakistanın Qlobal və Strateji Araşdırmalar Mərkəzinin icraçı direktoru Xalid Teymur Əkrəm: – Pakistan xalqı Sizinlə çox qürur duyur. Siz Pakistanda məşhur bir şəxsə çevrilmisiniz. Çünki hər gün Siz Pakistandakı qəzetlərdəsiniz. İndi hətta Pakistanın müxtəlif böyük universitetlərinin beynəlxalq əlaqələr fakültələrində Qarabağ müharibəsini və Azərbaycanın uğurunu öyrənirlər. Beləliklə, Pakistanda biz Sizinlə və Azərbaycan xalqı ilə qürur duyuruq.

Böyük Britaniyanın LINKS təşkilatının direktoru Dennis Summut (onlayn): – Bu müharibə nəticəsində yüz minlərlə qaçqın və məcburi köçkünün doğma ocağına qayıtmaq imkanı var. Bu, əlbəttə ki, bizim hamımızın bildiyi bir şeydir. Müharibə və onun nəticələri regional əməkdaşlıq üçün bir neçə perspektivə yol açıb.

Gürcüstanın Strateji Tədqiqatlar Mərkəzinin böyük elmi işçisi, ictimai yayımçı George Gvimradze: – Müharibə bitəndən sonra Türkiyə Prezidenti Ərdoğan Bakını ziyarət etmiş və bir daha 3+3 formatı kimi məlum olan regional əməkdaşlığı qeyd etmişdir... Hesab edirəm ki, o, bu məsələnin qaldırılması üçün düzgün vaxtın olduğunu düşünür.

ABŞ-ın Prinston Universitetinin dosenti Maykl Reynoldz: – Azərbaycanın və regionun gələcəyini müzakirə etmək üçün yaradılmış imkana görə, öz adımdan və həmkarlarım adından Sizə təşəkkür edirəm. Əlavə edim ki, mən Sizin Azərbaycan gənclərinə inamınızı bölüşürəm. ADA Universiteti daxil olmaqla, ölkənizdəki gənclər məndə böyük təəssürat yaratdı. Ümid edirəm ki, biz Azərbaycanda təhsil ocaqları ilə əlaqələrimizi inkişaf etdirəcəyik. Azərbaycanlı gənclərin keyfiyyətlərini, gənclər üçün yaradılmış imkanları və müharibədən sonrakı dövrü nəzərə alaraq, mən səmimi olaraq ölkənizin gələcəyi ilə bağlı nikbinəm.

> ***Nəyi, necə, nə vaxt etmək lazımdır – bunu mən bilirəm. Yaxın tarix dəfələrlə bunu göstərib, həm siyasi müstəvidə, diplomatik müstəvidə, eyni zamanda, döyüş meydanında. Nəyi ediriksə, dəqiqliklə edirik.***
>
> ***İlham ƏLİYEV***
> ***Azərbaycan Respublikasının Prezidenti***

İsrailin Hayfa Universitetinin professoru Brenda Şaffer (onlayn): – Ədalətin bərpası münasibətilə Sizi təbrik edirəm. Azərbaycan müasir, geniş imkanlara malik ordu qurmağa müvəffəq olub. İkinci Ermənistan – Azərbaycan müharibəsi XXI əsrin müharibəsi kimi öyrənilir. Azərbaycan yüksək bacarıqlı xüsusi təyinatlı qüvvələrə malik olduğunu nümayiş etdirdi. Müasir texnologiyalara sahib olmaq hər şey demək deyil. Onlar uğurla döyüş tapşırıqlarına inteqrasiya edilməlidir. 1990-cı illərdə mən Azərbaycanda olmuşam və o zaman insanları cəbhəyə göndərmək müşkül məsələ idi. Bu müharibədə isə könüllülər növbələrdə dayanırdı və onlar geri qaytarılırdı.

İranın Tehrandakı İran– Avrasiya Tədqiqatları İnstitutundan Vəli Xaliqi: – Azərbaycan Füzuli, Cəbrayıl və Zəngilan rayonlarını uğurla geri almasından sonra İranla həmin ərazidə olan 138 kilometrlik sərhəd xəttini bərpa etdi. De-fakto erməni dövləti de-yure Azərbaycan Respublikası ilə əvəz edildi. İndi biz sərhəd idarəçiliyi, Xudafərin su anbarı və su elektrik stansiyanın reallaşdırılması da daxil olmaqla müxtəlif məsələlərlə bağlı bir-birimizlə işləyə bilərik.

Türkiyənin İstanbul Altınbaş Universitetinin rektoru, Türkiyə Təhlükəsizlik və Xarici Siyasət Məsələləri üzrə Prezident Şurasının üzvü Çağrı Arhan: – Biz Qələbəni Türkiyədə olan Azərbaycan vətəndaşları kimi qeyd edirdik. Türkiyə və Azərbaycan arasında bu yüksək əməkdaşlıq dövrü onu göstərdi ki, "Bir millət, iki dövlət" deyimi, sadəcə, bir ritorika deyil, həm də reallıqdır. Biz bu məqamlarda ümummilli lider mərhum Heydər Əliyevin xatirəsini anırıq.

Kiyev-Mohyla Akademiyasının Milli Universitetindən professoru Taras Kuzio: – Azərbaycanı birmənalı dəstəkləyən tək Türkiyə deyil, eləcə də Ukrayna bütün siyasi mənbələrdə və media orqanlarında bunu bəyan edib və bu, olduqca mühümdür...Öncə bir zarafatı bölüşmək istəyirəm. Bu, çox maraqlı fikir mübadiləsini dinləyərkən ağlıma belə bir sual gəldi: görəsən, erməni kəşfiyyatı son 10 və ya 20 il ərzində tətilə çıxmışdı? Yaxud onlar google-dan istifadə etməyi bacarmırdılar?

Türkiyənin Yaxın Şərq Araşdırmaları Mərkəzindən professor Əhməd Uysal: – Cənab Prezident, biz Sizinlə qürur duyuruq. Biz dünən Ağdamda olan dağıntıları müşahidə etdik. Sanki savaşsız müharibə zonasında idik. Onların etdikləri yeganə şey çala qazmaq idi. Heç bir tikinti-quruculuq işləri aparılmamışdır. Çox kədərli idi. Evləri, məscidləri dağıtmışdılar. Əlbəttə ki, Sizin icazənizlə, Beynəlxalq Qarabağ Forumunun keçirilməsini təklif etmək istərdim. Bu da bir çox türk turistlərini, akademiklərini və biznesmenləri cəlb edərdi. Təşəkkür edirəm.

Roma Sapienza Universitetindən Daniel Pommier Vinçelli: – Cənab Prezident! Ərazi bütövlüyünüzü bərpa etməyiniz münasibətilə Sizi təbrik edirəm. Düşünürəm ki, bu siyasi lider üçün ömründə bir dəfə baş verən nailiyyətdir. Şəxsən Sizi təbrik edirəm.

Pakistanın Qlobal və Strateji Araşdırmalar Mərkəzinin icraçı direktoru Xalid Teymur Əkrəm: – Biz Sizin Facebook səhifəniz vasitəsilə bu konfransı Pakistanda da canlı yayımlayırıq. Çox sayda gənc bu konfransı izləyir. Onlar mənə yazırlar ki, Sizin liderliyiniz təkcə azərbaycanlı gənclər üçün yox, eləcə də pakistanlı gənclər üçün motivasiya mənbəyidir. Onlar məndən xahiş edirlər ki, bütün iştirakçılardan cənab Prezidentin şərəfinə xüsusi alqış istəyim.

Fikrimizcə, bu fikirlər İlham Əliyev yolu barədə deyilənlərin cüzi bir hissəsidir. Əsas odur ki, İlham Əliyev yolu həm siyasi, həm mənəvi, həm də Zəfər yolunun timsalında formalaşıb və bu yol bizi daha böyük uğurlara doğru aparır.

İttifaq MİRZƏBƏYLİ,
"Xalq qəzeti"